

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6S/50/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1019200345
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Otília Belavá
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1019200345.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Otílie Belavej a členov senátu Mgr. Mariána Degmu a JUDr. Valérie Žiliakovej, v právnej veci žalobkyne: W. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. X, XXX XX Z.L., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, 810 05 Bratislava, IČO: 30 798 841, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ČRZ: 5015/2019, Číslo spisu: KaBA 3459/2019 (KaBA 32900/2018) zo dňa 31.01.2019, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave žalobu z a m i e t a.

Krajský súd v Bratislave žalovanému n e p r i z n á v a právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Rozhodnutia správnych orgánov

1. Centrum právnej pomoci, kancelária Bratislava, ako príslušný správny orgán podľa § 1 ods. 1 a ods. 2 zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „SP“) svojím rozhodnutím ČRZ: 5015/2019, Číslo spisu: KaBA 3459/2019 (KaBA 32900/2018) zo dňa 31.01.2019, podľa 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPPP“), nepriznal žalobkyňi nárok na poskytnutie právnej pomoci.

II. Žaloba.

2. Včas podanou žalobou zo dňa 05.03.2019, doručenu Krajskému súdu v Bratislave dňa 11.03.2019, sa žalobkyňa domáha preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia, ktoré žiada zrušiť a vrátiť žalovanému na ďalšie konanie s odôvodnením, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje výsledok riadneho prešetrovania žiadosti žalobkyne o pridelenie advokáta zo dňa 09.02.2019 v súlade s ustanoveniami SP. Správny orgán nezistil presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si neobstaral potrebné podklady pre rozhodnutie.

3. Žalobkyňa uviedla, že žalovaný odôvodnil napadnuté rozhodnutie výlukou podľa § 6 ods. 1 písm. a) v spojení s ods. 2 a použitím správnej úvahy v súlade s § 6b ods. 2 v spojení s § 8 ZoPPP, pričom opomenul aplikovať zvýšenú ochranu prijímateľa sociálnej služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov o sociálnych službách. Podľa názoru žalobkyne, právny poriadok SR stanovuje osobitný postup posudzovania príjmu vo vzťahu k sume životného minima - jeho podielu v prípadoch, keď je zaistenie primárnych životných potrieb žiadateľa s právami zaručenými osobitným zákonom t.j. zákon č. 448/2008 Z.z.. Správny orgán ignoroval osobitnú právnu úpravu ust. § 73 ods. 2 zákona č. 448/2008

Z.z., keď po zaplatení úhrady za celoročnú pobytovú sociálnu službu musí prijímateľovi sociálnej služby zostať mesačne z jeho príjmu najmenej 25% sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanovenej osobitným predpisom. Po zaplatení úhrady za celoročnú pobytovú sociálnu službu bez poskytovania stravovania, musí prijímateľovi sociálnej služby zostať mesačne z jeho príjmu najmenej 75% sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanovenej osobitným predpisom. Aj keď sa nejedná o ustanovenie *expressis verbis* implementované v zákone o poskytovaní právnej pomoci, je správny orgán povinný posudzovať v prípade, keď žiadateľ je prijímateľom sociálnej služby aj výdavkovú stránku, rovnako ako napr. exekútor v prípade vykonávania exekučných zrážok z príjmu podľa Exekučného poriadku postupom v súlade s Nariadením Vlády SR č. 268/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov, o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia. To znamená, že správny orgán je povinný postupovať v súlade kolíznym pravidlom (*Lex specialis derogat legi generali*).

Vzhľadom na vyššie uvedené je vyhodnotenie splnenia podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. a) ako aj podľa § 6a ods. 1 v spojení s § 6 ods. 2 ZoPPP, odôvodnené na str. 3 piaty odsek napadnutého rozhodnutia, v rozpore s platnou právnou úpravou.

Správny orgán ustálil mesačný príjem žalobkyne počas zákonom stanoveného obdobia na 474,50 EUR mesačne, čím žalobkyňa spĺňa podmienku na priznanie bezplatnej právnej pomoci so spoluúčasťou na výdavkoch jej právneho zastúpenia.

4. Žalobkyňa namietala, že správny orgán porušil zásadu materiálnej pravdy, keď neskúmal spis vo veci vedenej pod sp.zn. 7C/143/2017 na Okresnom súde Bratislava III a predikuje výsledok tohto konania na základe veci právoplatne rozhodnutej pod sp.zn. 44C/184/2013 zo dňa 13.04.2015 vedenej na Okresnom súde Bratislava III.

5. Žalobkyňa namietala, že v rámci voľnej úvahy bol správny orgán povinný vyhodnotiť konkrétne okolnosti a právne skutočnosti v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle čl. 8 a v súlade s rozsiahlou a jednotnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, kedy je ochrane obydlika venovaná pozornosť a hierarchia hodnôt v zmysle život, zdravie, obydlie a majetok je z tejto judikatúry zrejme primerane aj v situácii ak sa jedná o súdne konanie v súlade s právnym poriadkom SR.

6. Žalobkyňa namietala jej diskrimináciu, keď dôvody poskytnutia aj neposkytnutia právnej pomoci musia byť reprodukovateľné - opakovateľné pre právne identické a vecne podobné iné rozhodnutia týkajúce sa iných subjektov. Túto podmienku odôvodnenie správneho orgánu nespĺňa.

III. Vyjadrenie žalovaného.

7. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 15.08.2019, doručeným súdu dňa 16.08.2019 s tým, že zotrváva na svojom rozhodnutí ako aj na dôvodoch v ňom uvedených a žalobu navrhol zamietnuť.

8. Žalovaný uviedol, že z obsahu správnej žaloby vyplýva, že žalobkyňa namietala, že rozhodnutie žalovaného neobsahuje výsledok riadneho prešetrenia žiadosti žalobkyne zo dňa 09.02.2019 o pridelenie advokáta v súlade s ustanoveniami SP. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že spisový materiál KaBA 3459/2019 (KaBA 32900/2018) neobsahuje žiadnu žiadosť žalobkyne zo dňa 09.02.2019.

9. K námietke žalobkyne, že správny orgán nezistil presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si neobstaral potrebné podklady pre rozhodnutie, že žalovaný pri posudzovaní splnenia podmienok - stav materiálnej núdze žalobkyne - opomenul aplikovať zvýšenú ochranu prijímateľa sociálnej služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov, konkrétne v zmysle § 73 ods. 2 tohto zákona. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa poukazuje na zákon č. 448/2008 Z.z., v ktorom sú stanovené podmienky, za ktorých sa určuje výška úhrady za celoročnú pobytovú sociálnu službu. Tento zákon však neustanovuje podmienky priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci. Zákon o poskytovaní právnej pomoci presne určuje podmienky priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorý však neodkazuje na zákon č. 448/2008 Z.z., takže žalovaný pri posudzovaní splnenia podmienok na poskytnutie právnej pomoci nemôže vychádzať zo zákona č. 448/2008 Z.z..

10. Žalovanému nie je zrejmé, z čoho žalobkyňa vychádzala pri tvrdení, že žalovaný opomenul aplikovať zvýšenú ochranu prijímateľa sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z., keďže žalovaný nie je účastníkom právnych vzťahov podľa tohto zákona.

11. Žalovaný trvá na napadnutom rozhodnutí, keďže príjmové pomery žalobkyne v čase podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (december 2018) presahovali zákonom stanovenú hranicu 1,6-násobku sumy životného minima, t. j. sumu 328,12 EUR (platnú od 01.07.2018 do 30.06.2019). Žalovaný pred vydaním rozhodnutia o nároku na poskytovanie právnej pomoci na základe predložených dokladov vyhodnotil dňa 28.01.2019 príjmovú a majetkovú situáciu žalobkyne nasledovne:

Príjmové pomery žalobkyne v období šiestich mesiacov pred podaním žiadosti (jún 2018 až november 2018) v mesiaci jún 2018 príjmy žalobkyne presahovali zákonom stanovenú hranicu 1,6-násobku sumy životného minima, t. j. sumu 319,17 EUR (platnú od 01.07.2017 do 30.06.2018) a v mesiacoch júl 2018 až november 2018 presahovali zákonom stanovenú hranicu 1,6-násobku sumy životného minima, t. j. sumu 328,12 EUR (platnú od 01.07.2018 do 30.06.2019).

12. Žalovaný vo svojom vyjadrení citoval aj ust. § 74 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z., veta prvá, v zmysle ktorého, poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby. Ako vyplýva zo žaloby na vypratanie bytovej jednotky v zariadení sociálnych služieb zo dňa 19.10.2017 ako aj z vyjadrenia k žalobe na vypratanie nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie zo dňa 27.11.2018, žalobkyňa zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s poskytovateľom sociálnej služby neuzatvorila, a tak sociálnu službu prijíma neoprávnene.

13. Žalovaný sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zaoberal aj úpravou § 6b ods. 2 ZoPPP, podľa ktorej je žalovanému daná možnosť na základe vlastnej správnej úvahy priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci v prípadoch, keď je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, aj keď účastník konania nespĺňa zákonnú podmienku stavu materiálnej núdze. Za takéto prípady možno podľa dostupnej judikatúry súdov a interných usmernení žalovaného rozumieť situácie, kedy by nepriznanie právnej pomoci malo za následok vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach účastníka konania, čo žalovaný uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia a demonštratívne uviedol, v akých prípadoch je použitie vyššie uvedenej správnej úvahy potrebné aplikovať. Zákon o poskytovaní právnej pomoci neprikazuje žalovanému aplikovať správnu úvahu pri posudzovaní, či celková situácia žalobkyne odôvodňuje alebo neodôvodňuje priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci.

14. V závere žalovaný na základe skutočností uvedených žalobkyňou nemohol vylúčiť ani zrejmu bezúspešnosť, a preto nebola splnená ďalšia zákonná podmienka na priznanie nároku na poskytovanie právanej pomoci.

IV. Replika žalobkyne.

15. V replike zo dňa 21.09.2019, doručenej súdu dňa 23.09.2019 žalobkyňa reagovala na vyjadrenie žalovaného s tým, že k argumentácii žalovaného založenej na ustanoveniach ZoPPP osobám v materiálnej núdzi sa nevyjadruje, nakoľko rozhodnutie správneho súdu je rozhodnutím o povinnosti aplikovať ochranu prijímateľa sociálnej služby správnym orgánom aj prostredníctvom analógie legis v prípade, keď osobitný zákon takúto ochranu *expresis verbis* neupravuje. Žalovaný sa z tohto aspektu nevyjadril, iba tvrdí, že ZoPPP neobsahuje odkaz na ustanovenia ochrany príjmu podľa zákona 448/2008 Z.z.

16. K tvrdeniu žalovaného, že žalobkyňa nie je prijímateľom sociálnej služby, žalobkyňa uviedla, že požíva ochranu už nadobudnutých práv a to rozhodnutím DD-4/2002 zo dňa 02.07.2002 právneho predchodcu žalobkyne v spore, pre ktorý žiada právnu pomoc, je žalobkyňa od 04.07.2002 oprávnenou v súlade so zákonom o sociálnej pomoci účinným do 31.12.2008. Žalobkyňa je názoru, že od 01.01.2009 sa na ňu vzťahujú intertemporálne ustanovenia zákona o sociálnych službách účinné od 01.01.2009 najmä § 106 ods. 5 až 8 zákona ustanovené na ochranu už nadobudnutých práv podľa predchádzajúceho zákona účinného do 31.12.2008.

17. Žalobkyňa ďalej uviedla, že spornou otázkou (procesnou) je otázka nevyhnutnosti rozhodovania súdu v spore na plnenie (pre ktorý žiadam právnu pomoc) o tom, či opakovaným predkladaním návrhov zmluvy o poskytovaní sociálnej služby poskytovateľom je splnená jeho povinnosť uzavrieť zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby pod ochranou § 106 ods. 5, 6 a 7 zákona o sociálnych službách účinného od 01.01.2009. Pritom dodržanie kogentnej regulácie obsahu zmluvy je nevyhnutné pre platnosť takého návrhu.

18. K zrejmej bezúspešnosti v spore, pre ktorú žalobkyňa žiada pomoc, s poukazom na vyjadrenie žalovaného uviedla, že v žalobe opísala z akých vecných dôvodov považuje záver o nemožnosti vylúčiť zrejmu bezúspešnosť v spore za nesprávny. Zároveň predmetnú námietku rozšírila o formálnu stránku, nakoľko slovné spojenie žalovaného o tom, že „nemohol vylúčiť zrejmu bezúspešnosť v spore“ je v rozpore s právnou logikou. Zrejma bezúspešnosť v spore, pre ktorý žiada pomoc je determinujúcim prvkom v správnej úvahe a musí byť odôvodnená jednoznačne, inak sa jedná o svojvôľu. Pokiaľ nemôže správny orgán vylúčiť ani úspech v spore, je takýto výsledok posudzovania dôkaznej situácie v spore, pre ktorý sa žiada pomoc správnu úvahou nulitný a správny orgán naň nemôže prihliadať ako na akúsi prirážajúcu okolnosť v neprospech žiadateľa.

V. Duplika žalovaného.

19. Žalovaný sa vyjadril v duplike zo dňa 01.12.2022, doručenej súdu až dňa 02.12.2022 (po verejnom vyhlásení rozsudku) a preto na predmetné podanie už správny súd neprihliadal. Pre právnú čistotu správny súd uvádza, že žalovaný zotrval na svojom vyjadrení zo dňa 15.08.2019. Zároveň poukázal, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia o nepriznaní nároku, sa zaoberal aj úpravou ust. § 6b ods. 2 ZoPPP, podľa ktorej je žalovanému daná možnosť na základe vlastnej správnej úvahy priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci v prípadoch, keď je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, aj keď účastník konania nespĺňa zákonnú podmienku stavu materiálnej núdze. Za takéto prípady možno podľa dostupnej judikatúry súdov a interných usmernení žalovaného rozumieť situácie, kedy by nepriznanie právnej pomoci malo za následok vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach účastníka konania.

Zákon o poskytovaní právnej pomoci neprikazuje žalovanému aplikovať správnu úvahu pri posudzovaní, či celková situácia žiadateľa odôvodňuje alebo neodôvodňuje priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci. V závere zotrval na svojom rozhodnutí a navrhol žalobu zamietnuť.

VI. Administratívne konanie.

20. Z administratívneho spisu súd zistil, že dňa 05.12.2018 bola žalovanému doručená žiadosť žalobkyne o poskytnutie právnej pomoci v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7C/143/2017, v ktorom ako žalobca vystupuje Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača proti žalovanej (žalobkyňa) o vypratanie nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie.

Žalobkyňa ako žiadateľka doložila kópie dokladov a to Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci zo dňa 03.12.2018, uznesenie Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 7C/143/2014-156 zo dňa 08.10.2018, predvolanie na pojednávanie zo dňa 11.10.2018 na deň 10.12.2018.

21. Žalovaný v rámci vnútornej agendy zabezpečil zo spisu vedenom v centre pod č. KaBA/29770/2018 kópie dokladov: vyplnený formulár „Prehodnotenie príjmovej a majetkovej situácie oprávnenej osoby“ zo dňa 23.11.2018 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne ústredie číslo 445 207 1680 0 zo dňa 30.11.2017 o zvýšení starobného dôchodku žiadateľky na sumu 474,50 EUR mesačne od 01.01.2018.

22. Rozhodnutím č. KaBA 32900/2018, ČRZ: 178869/2018 zo dňa 27.12.2018 žalovaný prerušil správne konanie a vyzval žalobkyňu ako žiadateľku na odstránenie nedostatkov podania zo dňa 05.12.2018 a na predloženie listín v rozhodnutí špecifikovaných.

23. Žalobkyňa ako žiadateľka dňa 23.01.2019 doručila žalovanému požadované doklady písomnosťou zo dňa 20.01.2019.

24. Následne žalovaný vydal rozhodnutie ČRZ: 5015/2019, Číslo spisu: KaBA 3459/2019 (KaBA 32900/2018) zo dňa 31.01.2019, ktorým nepriznal žalobkyňi nárok na poskytnutie právnej pomoci. Rozhodnutie je predmetom súdneho prieskumu.

VII. Verejné vyhlásenie rozsudku

25. Krajský súd v Bratislave ako súd vecne a miestne príslušný podľa § 9 ods. 1 SSP rozhodol vo veci rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil dňa 01.12.2022, postupujúc podľa § 107 ods. 2 a § 137 ods. 4 SSP. Žalobca ani žalovaný nežiadali o nariadenie pojednávania vo veci. Miesto a čas verejného vyhlásenia

bol oznámený na úradnej tabuli a na webovej stránke Krajského súdu v Bratislave v lehote najmenej piatich dní pred jeho vyhlásením (§ 137 ods. 4 SSP).

VIII. Právne posúdenie žaloby.

26. Krajský súd v Bratislave ako súd vecne a miestne príslušný na konanie vo veci (§ 10, § 13 ods. 1 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“)), preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

27. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

28. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

29. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

30. Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia súd skúma, či žalobou napadnuté rozhodnutie je v súlade s právnym poriadkom SR, najmä s hmotnými a procesnými administratívnymi predpismi. V intenciách § 6 ods. 1 SSP súd preskúma aj administratívne konanie, ktorým sa v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) SSP rozumie postup orgánu verejnej správy v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy pri vydávaní individuálnych správnych aktov a normatívnych správnych aktov. V zákonom predpísanom postupe je správny orgán oprávnený a súčasne aj povinný vykonať úkony v priebehu administratívneho konania a ukončiť ho vydaním rozhodnutia, ktoré má zákonom predpísané náležitosti. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. V rámci správneho súdnictva súd skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, najmä z toho pohľadu, či toto procesné pochybenie predstavuje takú vadu konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Preto zistenie súdu musí smerovať k tomu, či objasnenie skutkového stavu správnym orgánom je úplné a jeho postup zákonný.

31. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „ZoPPP“), účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len "protispoločenská činnosť") alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

32. Podľa § 2 ZoPPP, tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

33. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) ZoPPP, na účely tohto zákona je právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie, spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených.

34. Podľa § 4 ods. 1 písm. i) ZoPPP, na účely tohto zákona je materiálnou núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom

35. Podľa § 4 ods. 2 ZoPPP, do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „žadateľ“), sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima; to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní s protichodným postavením.

36. Podľa § 6 ods. 1 ZoPPP, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

37. Podľa § 6 ods. 2 ZoPPP, podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

38. Podľa § 6a ods. 1 ZoPPP, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

39. Podľa § 6b ods. 2 ZoPPP, ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

40. Podľa § 7 ods. 1 ZoPPP, za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní

a) poistného na verejné zdravotné poistenie,

b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,

c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a

d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

41. Podľa § 7 ods. 4 ZoPPP, príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

42. Podľa § 7 ods. 5 ZoPPP, za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnuiteľné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu.

43. Podľa § 8 ZoPPP, pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

44. Podľa § 10 ods. 1 ZoPPP, konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosťami uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote

určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

45. Podľa § 10 ods. 5 ZoPPP, Centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu o nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

46. Podľa § 25 ods. 1 ZoPPP, na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

47. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z.z., za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm 205,07 eura mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu.

48. Podľa § 1 zákona č. 448/2008 Z.z., tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb.

IX. Posúdenie správnym súdom

49. Krajský súd v Bratislave ako súd vecne a miestne príslušný na konanie vo veci podľa § 10 a § 13 SSP preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

50. Úlohou súdu v rámci preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa SSP je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutkový stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

51. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou jeho postupu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či sú takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Súd preskúmava aj zákonnosť postupu správneho orgánu, ktorým sa vo všeobecnosti rozumie aktívna činnosť správneho orgánu podľa procesných a hmotnoprávných noriem, ktorou realizuje právomoc stanovenú zákonmi.

52. Právnym posúdením je činnosť, pri ktorej sa zo skutkových zistení vyvodzujú právne závery a aplikuje sa konkrétna právna norma na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak sa nepoužil správny právny predpis alebo ak sa síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne sa interpretoval alebo ak sa zo správnych skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery.

53. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musia smerovať k spravodlivému výsledku. Súdu prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická a formalistická aplikácia zákona bez ohľadu na zmysel a účel zákonom chráneného záujmu, nemôže priniesť absurdné následky a v prípade, že tomu tak je, aby takúto interpretáciu zákona odmietol a zvolil výklad v duchu zákona.

54. Pri výklade právnej normy treba vychádzať z toho, že podstatná je aplikácia materiálneho hľadiska, nakoľko právny formalizmus v podmienkach demokratického právneho štátu nemôže celkom prevládať (nález ÚS ČR sp. zn. Pl. ÚS 21/96). Úlohou sudcu v podmienkach materiálneho právneho štátu je nájsť riešenie, ktoré by bolo v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti, resp. v súlade s prirodzenoprávnymi princípmi (nález ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 2048/2009). Podľa konštantnej judikatúry nemožno orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom tolerovať formalistický prístup, pričom je nutné zdôrazniť, že povinnosť súdu nachádzať právo neznamená len vyhľadávať priame a výslovné

pokyny v zákonomnom texte, ale tiež formulovať, čo je zmyslom a účelom právnych predpisov (nález U'S C'R sp. zn. Pl. U'S 34/09).

55. Právnym rámcom súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia je zákon o poskytovaní právnej pomoci, ktorého účelom je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv.

56. Konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci v zmysle ZoPPP sa začína pred správnym orgánom príslušným na rozhodovanie (žalovaným) podaním písomnej žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na určenom tlačive. Žiadateľ k žiadosti (alebo na výzvu správneho orgánu) je povinný predložiť podklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, pričom podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje aj správny orgán, ktorý ich vyžiada od štátnych orgánov, obcí, notárov a iných právnických osôb a fyzických osôb. Po zabezpečení všetkých potrebných dokladov a zistenom skutkovom stave správny orgán o žiadosti v zákonom určenej lehote rozhodne. Zákon správnemu orgánu vymedzuje rozhodnúť o poskytnutí právnej pomoci fyzickej osobe bez finančnej účasti za predpokladu kumulatívneho (súčasného) splnenia podmienok uvedených v § 6 ods. 1 ZoPPP čo znamená, že ak čo i len jedna podmienka nie je splnená, nemožno žiadateľovi priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci. Z uvedeného vyplýva, že úspešným žiadateľom môže byť len osoba, ktorá osvedčí, že jeho príjem nepresahuje 1,4-na'sobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z.z., opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 372/2004 Z.z.), že nemôže využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a hodnota tohto sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

ZoPPP umožňuje okrem právnej pomoci bez finančnej účasti, aby správny orgán rozhodol o poskytnutí právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu, a to za splnenia podmienok ustanovených v § 6a ods. 1 ZoPPP. Ide o prípady, kedy príjem fyzickej osoby, žiadateľa, presahuje 1,4-na'sobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z.z. a súčasne nepresahuje 1,6-na'sobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom.

57. Základnou podmienkou na vyhovie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 alebo § 6a ZoPPP je, že žiadateľ nedosahuje určitú hranicu mesačného príjmu, ktorú musí spĺňať v čase podania žiadosti aj počas celého obdobia poskytnutia právnej pomoci. Príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci a prihliada sa aj na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti; majetková situácia žiadateľa sa potom prehodnocuje každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci (§ 7 ods. 4 ZoPPP).

58. Za príjem podľa ZoPPP sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu (zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov) po odpočítaní poisťného na verejné zdravotné poistenie, poisťného na nemocenské poistenie, poisťného na starobné poistenie, poisťného na invalidné poistenie a poisťného na poistenie v nezamestnanosti, preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb (§ 7 ods. 1 ZoPPP). Za príjem podľa ZoPPP sa považujú aj príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu (§ 7 ods. 2 písm. a) ZoPPP). Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z.z. takýmito príjmami oslobodenými od dane sú aj dávky, podpory a služby z verejného zdravotného poistenia, individuálneho zdravotného poistenia, sociálneho poistenia, nemocenského zabezpečenia a úrazového zabezpečenia, plnenia zo starobného dôchodkového sporenia.

59. ZoPPP taxatívne vymenúva, čo sa pre potreby určenia nároku na poskytnutie právnej pomoci považuje za príjem a tiež ako sa jeho výška určuje, resp. ktoré výdavky (vymenované v § 7 ods. 1 ZoPPP) sa do príjmu nezahŕňajú. Tento výpočet výdavkov, po ktorých odpočítaní sa určuje príjem žiadateľa pre posúdenie jeho práva na poskytnutie právnej pomoci podľa ZoPPP neobsahuje žiaden z výdavkov uvádzaných žalobkyňou. Za právne relevantné považuje správny súd skutočnosť, že ani

ZoPPP neodkazuje v otázke výpočtu (alebo spôsobu výpočtu) príjmu pri posudzovaní práva žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci na zákon č. 448/2008 Z.z., ktorý označila žalobkyňa za osobitný zákon ktorý stanovuje osobitný postup posudzovania príjmu vo vzťahu k sume životného minima. Na tomto mieste správny súd uvádza, že účelom zákona č. 448/2008 Z.z. nie je poskytovanie právnych služieb, ale úprava právnych vzťahov pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb a z tohto dôvodu nemožno aplikovať zákon č. 448/2008 Z.z. v konaní o poskytnutí alebo neposkytnutí právnej pomoci podľa ZoPPP.

60. Námietku žalobkyne, že rozhodnutie žalovaného je arbitrálne a diskriminačné, uvedenú v odseku 6. tohto rozhodnutia, vyhodnotil súd ako nedôvodnú.

Správny orgán v súlade so ZoPPP vyhodnotil žiadosť žalobkyne zo dňa 05.12.2018, pričom súdu neunikla skutočnosť, že žalobkyňa uviedla v žalobe žiadosť zo dňa 09.02.2019 s akou žalovaný vôbec nedisponuje, keď posudzoval príjem žalobkyne v zmysle rozhodnutia Sociálnej poisťovne o zvýšení jej starobného dôchodku a tento porovnal so sumou životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu v zmysle zákona č. 601/2003 Z.z., ktorá od 01.07.2018 predstavuje sumu 205,07 EUR. Na účely príjmu podľa ZoPPP sa následne skúma maximálne 1,6-našobok sumy životného minima, t.j. suma 328,12 EUR. Z podkladov pre rozhodnutie nepochybne vyplýva, že žalobkyňa svojím starobným dôchodkom v sume 474,50 EUR (od 01.01.2018) túto sumu v skúmanom období prekročila, preto jej nevznikol nárok na poskytnutie právnej pomoci bez jej finančnej účasti. K uvedenému je potrebné tiež uviesť, že ZoPPP neobsahuje ustanovenie o odstránení tvrdosti zákona, kedy by napríklad u fyzickej osoby, ktorá len v minimálnej miere presiahla hranicu príjmu 328,12 EUR, bolo možné priznať právo na právnu pomoc bez jej finančnej účasti. Takúto situáciu síce rieši ust. § 6b ods. 2 ZoPPP a to vo forme fakultatívneho poskytnutia právnej, avšak ide o možnosť a nie povinnosť poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou žiadateľovi, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Z uvedeného vyplýva, že žiadateľ nemá právny nárok na poskytnutie právnej pomoci, a to ani v prípade, ak okolnosti žiadosti priznaniu právnej pomoci nasvedčujú. Správny orgán je tak ponechaná diskrečná právomoc, kedy poskytnutie alebo neposkytnutie právnej pomoci sa uskutočňuje v rámci jeho voľnej úvahy, kedy správny orgán v zákonom stanovených limitoch uplatňuje svoju právomoc a rozhodne s použitím správnej úvahy v súlade so zásadami logického uvažovania.

V kontexte uvedeného správny súd uzatvára, že žalovaný v preskúmvanej veci využil svoju diskrečnú právomoc v rámci zákonného rámca v zmysle § 6b ods. 2 ZoPPP, z tohto rámca nevybočil a svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom v logických súvislostiach odôvodnil. Vzhľadom na uvedené, potom nie je vadou správneho konania, ak sa žalovaný nezaoberal výpočtom naznačovaným žalobkyňou vo vzťahu k zákonu č. 448/2008 Z.z., nakoľko na takýto postup v danej veci nie je zákonný dôvod.

61. Námietku žalobkyne, že žalovaný v inom prípade, ktorý podľa žalobkyne je podobný, poskytol inému účastníkovi pomoc podľa ZoPPP, nie je možné hodnotiť vo vzťahu k preskúmvanej veci za legitímne očakávanie rozhodnutia správneho orgánu. Právna relevancia legitímnych očakávaní môže nastať len v prípade ustálenej praxe, pričom žalobkyňa žiadne iné rozhodnutia žalovaného, na ktoré sa odvoláva, nepredložila a tak jej tvrdenie správny súd nemohol verifikovať.

62. Krajský súd v Bratislave po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v rozsahu podaných námietok dospel k záveru, že žalovaný sa vecou riadne zaoberal, pred vydaním rozhodnutia zabezpečil všetky právne relevantné podklady potrebné pre rozhodnutie a svoje rozhodnutie riadne v logických súvislostiach odôvodnil v prepojení na príslušný právny predpis ZoPPP ako aj SP. Keďže súd nezistil žiadnu vadu, ktorá by mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, žalobu v súlade s § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

X. Trovy konania.

63. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 168 v spojení s § 175 ods.1 SSP tak, keďže úspešnému žalovanému žiadne dôvodne vynaložené trovy konania nevznikli, žiadne si neuplatnil (ide o orgán štátnej správy), preto mu súd právo na náhradu trov konania nepriznal.

64. Toto rozhodnutie senát Krajského súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať kasanú sťažnosť. Kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia súdu. Ak bolo vydané opravne uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 443 SSP).

Kasačná sťažnosť sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).